

Advies nr. 63/2020 van 10 juli 2020

Betreft: Advies m.b.t. een voorontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap tot wijziging van het besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 13 december 2018 betreffende de beroepsopleidingen voor werkzoekenden (CO-A-2020-057)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Isabelle Weykmans, minister van Cultuur en Sport, Werkgelegenheid en Media, ontvangen op 08/06/2020;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 10 juli 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Regering van de Duitstalige Gemeenschap evalueerde na een jaar de toepassing van het besluit van de Duitstalige Regering van 13 december 2018 *betreffende de beroepsopleidingen voor werkzoekenden*, hierna het besluit, op het terrein. Dit bracht een aantal ongerijmdheden aan het licht die het voor advies voorgelegde voorontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap *tot wijziging van het besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 13 december 2018 betreffende de beroepsopleidingen*, hierna het ontwerp, verhelpt.

2. Er worden o.a. aanpassingen aangebracht aan:

- de voorwaarden om met een beroepsopleiding aan te vangen;
- de vereisten om een premie en een verplaatsingsvergoeding te ontvangen wanneer men een opleiding volgt;
- de bepalingen die het sluiten van de arbeidsongevallenverzekering regelen;
- de voorwaarden voor vrijstelling van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt wanneer men een opleiding volgt.

3. Daarnaast wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal technische verbeteringen aan te brengen en een aantal artikelen anders te structureren.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a) Rechtsgrond

4. De Dienst voor Arbeidsbemiddeling van de Duitstalige Gemeenschap, hierna de dienst, werd opgericht krachtens artikel 1 van het decreet van 17 januari 2000 *tot oprichting van een dienst voor arbeidsbemiddeling in de Duitstalige Gemeenschap*, hierna het decreet. Deze dienst heeft de hoedanigheid van instelling van openbaar nut. Het decreet dateert van 2000, dus van voor de inwerkingtreding van de AVG, wat ertoe kan leiden dat dergelijke regelgeving vanuit AVG-perspectief vatbaar is voor kritiek.

5. Artikel 2 van dat decreet somt de taken van de dienst op in het kader van de aangelegenheid werkgelegenheid en de aangelegenheid beroepsopleiding. Voor wat het thematiek opleidingen betreft is de dienst bevoegd voor:

- de opleiding en voortdurende vorming van werkzoekenden en tewerkgestelden evenals herscholing te bevorderen en te organiseren;
- beslissen over de vrijstelling om beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt die wordt toegekend aan werkzoekenden in geval van studiehervatting, het volgen van een beroepsopleiding of een stage;
- uitkeringen en aanmoedigingen om opleidingen te volgen toe te kennen en te beheren.

6. De dienst kan deze taken slechts vervullen voor zover hij persoonsgegevens verwerkt van werkzoekenden, van personen die een opleiding volgen ongeacht of ze werkzoekende zijn dan wel tewerkgesteld. De rechtsgrond voor deze verwerking is artikel 6.1.e) AVG. Het decreet belast de dienst met een taak van algemeen belang.

7. Uit artikel 7, § 1, laatste lid van het besluit blijkt dat de dienst bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 AVG¹ verwerkt, namelijk gegevens over de gezondheid. De Autoriteit vestigt er de aandacht op dat de verwerking van deze persoonsgegevens in beginsel verboden is tenzij ze kan gesteund worden op een rechtsgrond vermeld in artikel 9.2 AVG. De Autoriteit stelt vast dat het decreet de dienst momenteel geen wettelijke basis verschaft om dergelijke gegevens in het kader van beroepsopleidingen te verwerken. Dit euvel kan verholpen worden door zo snel mogelijk het decreet aan te passen en te voorzien in de nodige waarborgen ter bescherming van de grondrechten en fundamentele belangen van de betrokkenen.

8. Uit artikel 13 van het besluit blijkt dat de dienst ook persoonsgegevens m.b.t. strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten verwerkt. Hiervoor valt in het decreet evenmin een wettelijke basis te vinden.

9. Volgens artikel 22 van de Grondwet, samen gelezen met artikel 8 van de EVRM en artikel 6.3 van de AVG, moet een norm van wettelijke rangorde bepalen onder welke omstandigheden een gegevensverwerking is toegestaan. Overeenkomstig het legaliteitsbeginsel moet deze wetgevingsnorm dus in ieder geval de essentiële elementen van de verwerking vastleggen. Wanneer de gegevensverwerking een belangrijke inmenging vormt op de rechten en vrijheden van de betrokkenen, zoals in het onderhavige geval, moeten de volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld: (het)(de) precieze doeleinde(n)², waarvan bij lezing reeds kan worden afgeleid welke gegevensverwerkingsverrichtingen zullen worden ingevoerd voor de verwezenlijking

¹ Artikel 9.1 AVG: *De verwerking van persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid is verboden.*

² Zie ook artikel 6.3 AVG.

ervan, de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (indien reeds mogelijk), het soort gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van (dit) (deze) doeleinde(n), de bewaartermijn van de gegevens³, de categorieën betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt

10. Dit betekent dat de Autoriteit vooraleer naar het ontwerp te onderzoeken eerst zal verifiëren of het decreet, waar het ontwerp naar verwijst, de vereiste elementen vermeld in punt 9 bevat.

b) Decreet

b.1) Doeleinden

11. De Autoriteit stelt echter vast dat het decreet geen melding maakt van de doeleinden waarvoor de dienst persoonsgegevens verwerkt. De opleidingsgerelateerde taken van de dienst zoals omschreven in het decreet (zie punt 5), zijn echter zodanig afgebakend zodat men eruit kan afleiden wat de doeleinden van de verwerking zijn, namelijk het organiseren van opleidingen, beslissen over vrijstellingen, vergoedingen toekennen.

12. Dit neemt niet weg dat de Autoriteit van oordeel is dat het decreet moet aangepast worden teneinde de diverse doeleinden waarvoor de dienst gegevens verwerkt te identificeren.

b.2) Soort gegevens

13. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (principe van "minimale gegevensverwerking").

14. Het decreet bevat geen enkele verwijzing naar de (categorieën) gegevens die zullen verwerkt worden, zodat een proportionaliteitstoets onmogelijk is. Het decreet moet op dit punt worden aangepast. De verdere invulling van de gegevenscategorieën geschiedt door een uitvoeringsbesluit waarvan de bepalingen voldoende precies moeten zijn met het oog op de proportionaliteitstoets. Dit betekent bijvoorbeeld dat moet worden aangeduid voor welke beroepsopleidingen een medisch attest of medisch onderzoek vereist is.

³ Het Grondwettelijk Hof heeft erkend dat "de wetgever (...) de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B. 23.

b.3) Bewaartermijn

15. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

16. De Autoriteit stelt vast dat het decreet niet voorziet in enige bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens. Het is aangewezen om in het decreet de (maximale) bewaartermijnen van de te verwerken persoonsgegevens te voorzien rekening houdend met de onderscheiden doeleinden en categorieën van gegevens, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze (maximale) bewaartermijnen te bepalen.

b.4) Verwerkingsverantwoordelijke

17. De Autoriteit stelt vast dat het decreet de verwerkingsverantwoordelijke(n) niet nominatief aanduidt. Uit de tekst zou kunnen worden afgeleid dat de dienst de verwerkingsverantwoordelijke is. Om elke onduidelijkheid over de identiteit van de persoon of entiteit die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd te vermijden en zo de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals vastgesteld in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG, te vergemakkelijken, verzoekt de Autoriteit de aanvrager om in het decreet voor elke gegevensverwerking uitdrukkelijk de entiteit aan te wijzen die als verwerkingsverantwoordelijke moet worden beschouwd. De Autoriteit maakt van deze gelegenheid gebruik om eraan te herinneren dat de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijken in het licht van de feitelijke omstandigheden gepast moet zijn⁴. Met andere woorden, voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie feitelijk het doel nastreeft en controle heeft over de verwerking.

b.5) Categorieën betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt

18. Alhoewel het decreet de betrokkenen niet met zoveel woorden opsomt, blijkt uit de tekst dat het werkzoekenden, werknemers en werkgevers betreft.

⁴ Zowel de Werkgroep 29 – voorganger van de Europees Comité voor Gegevensbescherming – als de Autoriteit beklemtoonden de noodzaak om het concept verwerkingsverantwoordelijke te benaderen vanuit een feitelijk perspectief. Zie : Werkgroep 29, Advies 1/2010 over de begrippen « verwerkingsverantwoordelijke » en « verwerker », 16 februari 2010, p. 9 (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_en.pdf) Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen* zoals *advocaten*, blz.1. (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/Begrippen_VW_OA.pdf).

b.6) CONCLUSIE

19. Het decreet vertoont lacunes op het vlak van gegevensbescherming die moeten verholpen worden.

c) Het besluit

20. Het besluit werd niet voor advies aan de Autoriteit voorgelegd. Zij maakt van de gelegenheid gebruik om de aandacht op enkele pijnpunten in het besluit te vestigen.

21. In de mate dat de categorieën van gegevens in het decreet worden bepaald, kan de inhoud ervan in een besluit van de Regering gepreciseerd worden. De Autoriteit stelt vast dat hoofdstuk 2 van het besluit de aanvraag, voorwaarden, de opvolgingen en incidenten m.b.t. de beroepsopleiding regelt. Voor sommige aspecten wordt de persoonsgebonden informatie vermeld, voor andere aspecten is dat niet het geval. Een voorbeeld ter illustratie: wanneer je een beroepsopleiding mag/moet volgen, ben je verplicht om regelmatig de lessen te volgen zo niet kan de dienst de beroepsopleidingsovereenkomst opzeggen (artikelen 10 en 13 van het besluit). Daartoe zal de dienst dus informatie met betrekking tot de aanwezigheid in de lessen verwerken. Dit blijkt niet uit de tekst. Het is niet aan de betrokkene om op basis van de tekst proberen te ontdekken welke gegevens mogelijks worden verwerkt. Om de transparantie te bevorderen is het aangewezen dat in het besluit hetzij een lijst wordt opgenomen van de gegevens die de dienst verwerkt met het oog op de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2, hetzij voor elk aspect duidelijk vermelden welke persoonsgegevens ze daartoe verwerken. De Autoriteit raadt aan om ook de andere hoofdstukken van het besluit in het licht van deze opmerking te herbekijken.

22. Artikel 7 van het besluit bepaalt dat over de aanvraag om een beroepsopleiding te volgen wordt beslist op basis van de bekwaamheid, het beroepsverleden en de persoonlijke situatie van de aanvrager. Desgevallend wordt de aanvrager onderworpen aan een medische test of aan een psychologische test. De relevantie van de bekwaamheid en het beroepsverleden is vrij voor de hand liggend. Dit is helemaal niet het geval met "de persoonlijke situatie". Het is een erg vage omschrijving waarvan men totaal niet weet welke lading ze dekt. Het zet de deur open voor de verzameling van persoonsgegevens die irrelevant zijn voor de beoordeling over de toelating tot een beroepsopleidingen arbitraire beslissingen op basis van die gegevens. Een medische of psychologische test impliceert de verwerking van gegevens over de gezondheid waarvoor de dienst momenteel niet over de nodige rechtsgrond beschikt (zie punt 7).

23. Artikel 13 van het besluit geeft aan dat persoonsgegevens m.b.t. strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten zullen worden verwerkt door de dienst. De Autoriteit verwijst in dit verband naar haar opmerking in punt 8.

d) Opmerkingen m.b.t. het ontwerp

24. De Autoriteit beperkt haar commentaar m.b.t. het ontwerp tot die artikelen die aanleiding geven tot opmerkingen.

25. Artikel 6 van het ontwerp voegt aan paragraaf 3 van artikel 7 van het besluit een tweede lid toe. Daarin wordt weer gewag gemaakt van "de persoonlijke situatie". De Autoriteit verwijst hiervoor naar de bedenking in punt 22.

26. Artikel 15 van het ontwerp voegt een nieuw artikel 20.1 in het besluit in. Voortaan kunnen werknemers die tijdelijk werkloos zijn wegens economische redenen of wegens overmacht⁵ en die een beroepsopleiding volgen genieten van een premie en reiskostenvergoeding. De dienst moet natuurlijk controleren of een betrokkene de voorwaarden vervult wat de verwerking van specifieke persoonsgegevens betreft. Welke dat zijn wordt niet gepreciseerd.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit**

stelt vast dat een aanpassing van het decreet van 17 januari 2000 tot oprichting van een dienst voor arbeidsbemiddeling in de Duitstalige Gemeenschap, zich opdringt zodat:

- een wettelijke basis wordt gecreëerd voor de verwerking van gegevens over de gezondheid en persoonsgegevens m.b.t. strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten (punten 7 en 8);
- de essentiële elementen van de verwerking erin worden vastgesteld (punten 11, 12, 14, 16, 17);

stelt voor wat het besluit van de Duitstalige Regering van 13 december 2018 betreffende de beroepsopleidingen voor werkzoekenden, betreft vast dat:

- de transparantie op het vlak van de identificering van de verwerkte persoonsgegevens voor verbetering vatbaar is (punt 21);

⁵ Zie artikelen 26, 51, 77/1 tot 77/7 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst.

- de inhoud van het gegeven "persoonlijke situatie" onduidelijk is en zijn relevantie om te oordelen over het al dan niet toestaan van een beroepsopleiding niet blijkt (punt 22);
- een wettelijke basis ontbreekt voor het verwerken van gegevens over de gezondheid en persoonsgegevens m.b.t. strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten (punten 22 en 23);

stelt, voor wat het een voorontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap tot wijziging van het besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 13 december 2018 betreffende de beroepsopleidingen voor werkzoekenden, betreft vast dat:

- de inhoud van het gegeven "persoonlijke situatie" onduidelijk is en zijn relevantie om te oordelen over het al dan niet toestaan van een beroepsopleiding niet blijkt (punt 25);
- de gegevens verwerkt n.a.v. uitbreiding van de mogelijkheid om van een premie en reiskostenvergoeding te genieten, moeten gepreciseerd worden (punt 26).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum